

[BEATRIX DE CUSANCE] (BRUSSEL)
AAN CONSTANTIJN HUYGENS (DEN HAAG)
7 FEBRUARI [1658]
5570

Antwoord op een verloren gegane brief van Huygens van eind januari 1658.

Samenvatting: Béatrix meldt Huygens dat zij aan zijn verzoek inzake de koningin van Bohemen voldaan heeft en bij de bisschop van Antwerpen op bezoek is geweest, om te informeren naar de inhoud van de brief die deze aan Eduard van Bohemen heeft gestuurd. Zij roept verder Huygens' hulp in bij de procedure om het markizaat van Bergen-op-Zoom.

Zeker met Béatrix' brief van 8 februari 1658 (**5570A**) door een bekende van Béatrix naar Huygens gebracht. Huygens ontving de twee brieven echter pas in maart, die van 7 februari op 11 maart, die van 8 februari 1658 op 13 maart. (Eigenlijk zou men een gelijktijdige ontvangst verwachten.) Béatrix schreef opnieuw op 28 februari 1658 (**5574**), welke brief op 5 maart bij Huygens aankwam, vóór de brieven van 7 en 8 februari. Het postscriptum van Huygens' brief van 4 maart (**5576**) bevestigt de ontvangst van de brief van 28 februari. De onderhavige brief werd vermoedelijk door Huygens pas medio maart (verloren?) beantwoord.

Datering: Het jaartal blijkt uit Huygens' ontvangstnotitie.

Primaire bron: Den Haag, KHA, Inv. G1, nr. 9, dl. 1, map Béatrix de Lorraine, nrs. 13-14: brief (twee dubbelvellen, 15x21cm, abcd, e | h; autograaf).

Vroegere uitgaven: Worp 5, nr. 5570, pp. 300-301: onvolledig (<Il m'at respondu ... Reine de Boeme>), rest samengevat.

— Huysman 2006, II, pp. 42-43: volledig.

— Huysman & Rasch 2009, nr. 43, pp. 270-271: volledig (Nederlandse vertaling pp. 143-145).

Namen: Marius Ambrosius Capello; Maria Elisabeth van den Bergh; Eduard van de Palts; Louise Hollandina van de Palts; Elisabeth Stuart; Willem III.

Plaatsen: Antwerpen; Bergen-op-Zoom.

Glossarium: chant (zang).

Transcriptie

À Monsieur

Monsieur de Zuligoum,

à La Haye.

¹Bruxelle, ce 7^m Févrie.

Je n'ay pas esté sy heureusse que de recevoir les vostre at Anvers. Pour faire mieux la chose donc vous me parlés de la part de la Reine de Boème, à laquelle je vouldrès randre tout le service qu'el désire de moy, estant dès longtanps sa très-humble servante, est avec tout les respect ay l'inclination du monde, je vous dirés donc que par bonheur Monsieur l'Esvesque d'Anvers ce treuve ysy, lequel j'ay esté treuvé ce matin, ausitôt que j'ay | b | resus les vostre, luy ayant dit ce que vous me mandés. Il m'at respondu que il n'avest rien escry au Prinsse Esduard que de l'arrivé de Madame la Prinsse Louyse at Anvers, est de la joye qu'il avès de sa conversion, est du service qu'il luy randrès pendant sont séjours au Carmellite Angloisse à la ville d'Anvers. Ce sont les mesme mot qu'il m'at dit, ay que, sy l'on désire la copie de laditte lestre, qu'il l'a laiser à Anvers, est qu'il l'envoyerat ou me la donnerat, sy l'on veut, qu'il ne peut rien | c | dire davantage.

¹1. Ontvangstnotitie: 'R Hofwijck 11 Martii 58'.

J'ay bien veue que ledit Esvesque ay fort amy de la dame qui at donnés tant de displèsir à la Reine de Boème. Je suis très-marye de ne vous envoyer tout ce qu'el désire, car je voudrès de tout mon coeur contribués à sa consolation, la plaignan très-fort. Je vous conjure de l'en luy asurer, ay de mes très-humble respect. Pour vous, soyés tout persuadés que j'ay toutte la recongesansse ay l'estime pour vous que je doit, ay mesme toutte l'amitié pour | d | vos merveillieuse calités, ne pouvant jamais recongnettre assés celle que vous avés.

Pour moy ay ce que je vous ay voullut dire que vous pouvés bien faire pour moy assureé. C'est dant la conjuncture présente qu'il me sanble que l'on pouray me randre justisse sur mon droy au Marquisat, ay ainsy le faire avoir à Monsieur le Prinsse d'Orange, en me donnant ce qui at déjat estés proposés. Voyés sy Dieu ne donne pas assureé | e | les moyen de reparer toutte les injuste politique qui ont estés faicte contre moy, ay sy ce n'est pas me donnés lieux de vous voir bientôt à La Haye est à vostre agréable maison des chant.

Crayés que sy ce bonheurs m'arive vous congnestre combien je suis recongesante de bon offise que l'on me rand. Vous y pourrés beaucoup, coume ayant veue tout le passés, est ung pety espoir de nous là-dessus avec vostre advis me réjouisses fort, surtout s'il y at aparance de vous aler voir.

Vertaling

Aan de heer van Zuilichem,

te Den Haag.

Brussel, 7 februari [1658].

Ik ben nog nooit zo gelukkig geweest als bij het ontvangen van uw ²brief in Antwerpen. Teneinde mijn best te doen voor de zaak, waarover u mij aanspreekt namens de ³koningin van Bohemen, aan wie ik iedere dienst wil bewijzen die zij van mij verlangt, omdat ik sedert lange tijd en met alle eerbied en genegenheid haar nederige dienaressen ben, deel ik u mede dat de ⁴bisschop van Antwerpen toevallig hier is, die ik, zodra ik uw brief had ontvangen, vanmorgen ben gaan opzoeken, en tegen wie ik heb gezegd wat u mij opdraagt. Hij heeft mij geantwoord dat hij aan prins Eduard [van Bohemen] alleen geschreven had over de aankomst van mevrouw de prinses Louise [Hollandina van de Palts] te Antwerpen, over de vreugde die hij gevoelde over haar bekering en over de dienst die hij haar zou bewijzen tijdens haar verblijf bij de Engelse Karmelietessen in de stad Antwerpen. Dit is woordelijk wat hij heeft gezegd en ook zei hij dat, als men het afschrift van bedoelde brief wenst, die hij in Antwerpen heeft achtergelaten, hij dat zal toezenden of aan mij geven, indien gewenst, [maar] dat hij er niets meer aan kan toevoegen.

Ik heb wel bemerkt dat deze bisschop zeer bevriend is met de ⁵dame die de koningin van Bohemen zoveel ongenoegen heeft berokkend. Ik betreur ten eerste dat ik u niet alles kan zenden wat zij verlangt, want ik zou van harte willen bijdragen aan haar vertroosting, omdat ik haar zeer beklaag. Ik verzoek u dringend haar hiervan te verzekeren, en ook van mijn nederige eerbied. Wat u aangaat, weest u ervan overtuigd dat ik jegens u alle dankbaarheid en achting gevoel die ik u verschuldigd ben en evenzeer alle vriendschappelijke gevoelens koester voor uw wonderbaarlijke kwaliteiten, aangezien ik nimmer de vriendschap genoeg kan waarderen, die u voor mij voelt.

Wat mij aangaat, wil ik u nog dit zeggen dat u beslist iets voor mij kunt doen. De huidige omstandigheden en de aanspraak waarmee men mij, naar het mij voorkomt, recht zou kunnen doen inzake mijn recht op het ⁶markizaat en die zo kunnen worden voorgedragen bij mijnheer de ⁷prins van Oranje, zodat mij wordt gegeven wat reeds is voorgesteld. Bezieet u eens of God voorwaar geen middel schenkt om de politieke

2. Huygens aan Béatrix de Cusance, eind januari 1658 (verloren?).

3. Elisabeth Stuart, koningin van Bohemen.

4. Marius Ambrosius Capello.

5. Maria Elisabeth van den Bergh, prinses van Hohenzollern Hechlingen.

6. Bergen-op-Zoom.

7. Willem III.

onrechtvaardigheid te herstellen, die tegen mij is begaan en of mij geen aanleiding wordt gegeven om u binnenkort te Den Haag in uw aangenaam muzikaal huis te bezoeken.

Weest u ervan overtuigd dat ik u, als dit geluk mij te beurt valt, zal doen weten hoe dankbaar ik ben voor een goede dienst die men mij bewijst. U kunt veel bereiken zoals in het verleden is gebleken en een sprankje hoop voor ons bij uw advies zou mij zeer verheugen, vooral als het erop lijkt dat ik u binnenkort zal ontmoeten.
